

Jehova Tanúi^{JT}

Adatok: önmegjelölésük 1931 óta Jehova Tanúi (Jehovah's Witnesses). Alapította 1879-ben Charles Taze Russell (1852-1916). Központja Brooklyn, New York (USA). Elterjedtsége világszerte 5,6 millió fő, hazánkban kb. 20 ezer fő. JT kiadója az Őrtorony Társulat (Watchtower Bible and Tract Society), kiadványa az „Őrtorony” és az „Ébredjetek” folyóirat, szórólapjaik, füzetek, könyvecskék sajátos színviláguk révén könnyen felismerhetők.

Russell gyermektelen, elvált ruhagyáros és -kereskedő volt, eredetileg református, majd egy végváro adventista csoport tagja, végül a világ legnagyobb nyomda- és kiadókonzernének alapítója lett. Héberül, görögül nem tudott. Spekulációit az Őrtorony Társulat későbbi vezetői (Rutherford, Knorr) fejlesztették tovább.

Tanításuk a kereszténység minden lényeges pontját tagadja, ezért elég a legfontosabb tévtanokat említeni. Tagadják a Szentháromság-tant. Isten neve *Jehova* (hiv. Zsolt 83:19 *Károli*), aki az egyetlen Isten. A *Szentlélek* nem személy, csak Isten láthatatlan „tevékeny ereje”, „szent szellem” (hiv. Csel 1:8,2:2-4 stb.). *Jézus Krisztus* tökéletes ember volt, de benne nem maga Isten, nem Jehova öltött testet, hanem csak Isten Fia (hiv. Mt 16:13-17). Isten Fia csak „isteni lény”, Jehova „egyetlen-nemzettje” [egyszülöttje], az első, Jehova által *közvetlenül* teremtett lény, aki nem más, mint Mihály angyal. Jehova minden *mást* általa teremtett (hiv. Kol 1:15-16, Jel 3:14). JT szerint Jézus csak megkeresztelkedésétől fogva lett Felkent. Nem kereszten, hanem „kínoszlopon” halt meg (hiv. a görög *sztauros* alapjelentése: gerenda). Halála a tökéletes emberi élet alázatos feláldozása volt a bűnös, tökéletlen életű és örök halálra ítélt emberekért. A „megváltás mérlegén” Ádám, az első ember bűnét a tökéletes ember, Jézus büntelensége és mások helyett való áldozata egyenlítette ki.

Az *ember* természete szerint bűnös, élete Isten áldásai nélkül tökéletlen, büntetése a test halálakor kezdődő örök halál. Az ember csak por és életerő

ideiglenes együttése, ez utóbbit a vér hordozza. Nincs halhatatlan lélek, a halottak csak Isten emlékezetében élnek, öntudatlan állapotban (hiv. Préd 9:5) várják az ítéletre való feltámadást. Nem örök szenvedés, hanem megsemmisülés lesz az osztályrészüik.

A megváltás szabadulás a bűn hatalmából és következményétől: a végérvényes haláltól. A Megváltó az örök földi, testi életre való feltámasztás jogát kapta meg Jehovától. Az újraszületés (lásd Jn 3:1-8) nem más, mint mennyei életre, szellemi lényként való feltámadás.

Ez azonban nem adatik meg minden hívőnek, csak az első 144 000 „mennyei osztályának”, akik a „nagy sokasággal”, a Tanúk millióival szemben különleges kiváltságokkal rendelkeznek (hiv. Jel 7. fej. 14:1-3, Zsid 12:22-24, Mt 22:14, Lk 12:32). A 144 000 kiváltsága az újraszületés, az istengyermekség, a fiúság, a papság, a királyság, az örökség, ők Krisztus Teste, Mcnyasszonya, Isten Temploma és Egyháza. A „földi osztály” tömegeinek a földi paradicsomban való örök élet, a teljes egészség, békesség és állandó anyagi bőség jut (hiv. Ézs 2:4, 65:17-23, Jn 10:16). A 144 000 még élő tagjai (kb. 8 000 fő) hűséges, odaadó szolgálatuk alapján váltak méltóvá a személyesen kapott isteni kijelentésre, hogy nekik „mennyei reménységük van”. Csak ők vehetnek részt az évente, Niszán 14-én tartott „emlékünnepen” (úrvacsorán, hiv. Lk 22:29), a „nagy sokaság” csak „megfigyelő”.

Az üdvösség a JT szervezetén belülre korlátozódik, de egy Tanú csak azt állíthatja, hogy *egyelőre* meg van mentve. Üdvösségét ugyanis önhibájából bármikor elvesztheti. A Társulat szerint minden felekezet és egyház tévelyeg, és a Sátán műve.

Az **Őrtorony Társulat** Dániel könyvéből merített spekulációk alapján először 1874-re, majd 1914-re jósolta Krisztus „második jelenlétét” (hiv. a *parúszia* szó egyik jelentésére; az „eljövetel” helyett ezt használják), 1918-ra a keresztény egyházak megsemmisülését, 1975-re pedig Krisztus ezeréves birodalmának (*millennium*, lásd Jel 20:1-6) kezdetét.

A legfontosabb, hogy szerintük Jézus Krisztus 1914-ben már *láthatatlanul visszajött* (hiv. Jel 11:15). Uralmát a tizennégy tagú Vezető Testületen keresztül gyakorolja, amely önmagát „rabszolga-osztálynak” nevezi, és „bölcse és hű szolgaként” (hiv. Mt 24:25) az egyes tagoktól átveszi a bibliáértelmezés feladatát és az erkölcsi döntés felelősségét. „Teokratikus szervezatként” Jehova királyságát, az Új Világot hirdeti.

1914-ben „elkezdődtek a jelenlegi gonosz rendszer utolsó napjai”, és „a gonosz világ hamarosan elpusztul”. A szervezet szerint küszöbön áll az *armageddóni csata* (Jel 16:12-16), amikor minden állam és minden ember, aki nem Jehova Isten akaratát cselekszi, elpusztul. Ezután láthatóan bekö-

szönt Isten országa a földön, és minden Tanú élvezni fogja az örök jólétet, az anyagi bőséget, az egészséget és a békességet. A csata időpontját az „Örtony” folyóirat kezdettől fogva „küszöbön álló” eseményként állította be (1914, 1918, 1925, 1942, 1975).

A szervezet szemben áll minden államhatalommal és társadalmi szerveződéssel, amely Jehova királyságát nem hirdeti. Számukra a Jel 13:2 „az emberi uralkodást szemlélteti, nem egyes kormányzatokat, hanem a politikai hatalmak globális rendszerét. Ennek uralkodója pedig a Sátán” (hiv. Jn 14:30, 1Jn 5:19, Jel 16:4). A tagok nem tölthetnek be állami funkciót, háború idején semlegesek, nem fognak fegyvert. A himnuszéneklés, a himnusz alatti felállás vagy a nemzeti zászló előtti tisztelgés is bálványimádásnak minősül, tehát JT számára – üdvössége érdekében – mindez tilos.

Közismert JT házról házra járó prédikátorszolgálata. A szolgálat utcai irodalomterjesztést és házról házra történő prédikálószolgálatot jelent. Az érdeklődőkhöz két Tanú rendszeresen eljár bibliatanulmányokat folytatni (oktatni).

Az válhat Tanúvá, aki átveszi a Társulat tanait, az erkölcsi változás és az odaadó szolgálat jeleit mutatja és megkeresztelkedik. A kereszttség tulajdonképpen felavatás a „királyság híróke”-ként való prédikátorszolgálatra. A gyülekezetvezető „vének” a tagokat állandó továbbképzéssel, feddésekkkel és dicséretekkel buzdítják a szolgálatra. Bizonyos óraszámot folyamatosan teljesíteniük kell (hiv. Ez 3:18), és az ún. „szántóföldi” jelentésekkel – a prédikáló szolgálatban töltött órák és az eladott iratok számával, az érdeklődők címével, a beszélgetések eredményével – el kell számolniuk a véneknek.

A Tanúkat teljesítményüktől függően osztályozzák, ettől függ megbecsültségük – és végső soron az üdvösségük is. Csak a szervezethez hűséges, annak mindenben engedelmeskedő Tanúk üdvözülnek (hiv. Zof 2:3), ezért igazából senki sem lehet biztos az üdvösségében (hiv. 1Kor 10:12, de vö. 13).

Kötelező a „Királyság-termék” (istentiszteleti és oktató helyiségek) rendszeres látogatása. Tilos a társadalmi és keresztény ünnepeken való részvétel (karácsony, húsvét, alkotmány ünnepe, névnap, születésnap), mert ezek pogány hatalmak tiszteltének, illetve pogány szokásoknak számítanak.

A Tanúk a vérevés bibliai tilalmára hivatkozva (Csel 15:28-29) nem adhatnak vért, balcsét vagy műtét esetén csak *vérpótló* folyadékokat kaphatnak. Ennek a felfogásnak már sok áldozata van, mert előfordul, hogy ez nem elég, hanem *teljes* vérátömlesztésre van szükség. A Tanúk írott nyilatkozattal hatalmazzák fel a szervezet jogi képviselőjét, aki így megakadályozhatja az orvosi segítségnyújtásnak ezt a formáját. Az ötvenes évek óta már kaphatnak himlő elleni oltást, és ma már a szervátültetés elfogadását is az egyes tagok lelkiismeretére bízzák. A Tanúk kis mennyiségben ihatnak alkoholt, de a dohányzásért már kiközösítés jár.

PROBLÉMÁK

Jehova Tanúi vonzereje az elitizmus, a kiválasztottak önigazult küldetéstudata. Aktivitásuk, fanatikus hűségük két forrása a csodálatosnak leírt jövőbe vetett reménység (földi paradicsom) és az állandó félelem, hogy azt saját hibájukból elveszthetik (megsemmisülés). A szervezeten belül kiméretlen a belső ellenőrzés, a tagok – „egymás lelkiismereteként” – minden szabályellenes dolgot azonnal jelentenek a véneknek. A vének előtti állandó megfeleléskényszer miatt egy idő után sok Tanú jobban fél a szervezettől, mint Istentől. Jézus „boldogító és könnyű igája” helyett (lásd Mt 11:28-30) egy modern farizeizmus igája alatt szenvednek. Bizonyára ennek köszönhető, hogy – saját adataik szerint – világszerte évente harmincezer Tanú lép ki annak ellenére, hogy a vének közlik velük: a megsemmisülés lesz az osztályrészük, ezentúl egy Tanú sem állhat velük szóba, szeretteik még csak nem is imádkozhatnak értük. A kilépéssel, kiközösítéssel járó nagyfokú érzelmi sérülések csak nehezen gyógyulnak be, sajnos sok ember megy tönkre lelkileg, és csak kevesen képesek ezek után megint a kezükbe venni a Szentírást vagy imádkozni.

A Társulat sok évtizedes bibliatanulmányozói tapasztalatára, az óhéber és az ógörög nyelv (állítólagos) ismeretére hivatkozva hirdeti, hogy *minden* kérdésre választ tud adni, ezért a Biblia értelmezését és a felelősséget „átvállalja” magára a Tanúk helyett. Ők teljesen megbíznak a vezetőségben, és annak magyarázatai nélkül nem merik a Bibliát értelmezni.

A brooklyni Őrtorony Társulat egyébként napjainkra a világ egyik legnagyobb nyomdaipari konszerné lett, hatalmas és jól menő gazdasági vállalkozás, amely a Tanúk önfeláldozó szolgálata révén havonta százmilliószámra terjeszti a Társulat kiadványait. A cég nem profitorientált, a szent cél érdekében minden bevételt visszaforgatnak a termelésbe. A Tanúk mindebben csak a Művet látják, amelynek apró fogaskerekeként kívánnak működni.

MIT TANÍT A BIBLIA?

A Szentírásról lásd 1.1-3

A be nem vált jóslatok mondvacsinált kimagyarázása kétségessé teszi a „Közmoly Bibliakutatók” harcos igazságszeretetét. Az „Őrtorony” nem „Isten szócsove”, hanem hamis prófétáké.

A „Keresztény Görög Iratok Új Világ Fordítása” (New World Translation) az eredeti szöveg értelmének meghamisításával igazolja a Társulat tanait. A NWT kritikus részleteit magánszemélyek alig ismert, hibás fordításaival, közismert fordítások közismert „bakijaival”, a szakmailag elfogadott görög nyelvkönyvek szelektív idézgetésével, semmit sem bizonyító „példák” meg-

tévesztő sorával, és olyan liberális katolikus és protestáns szerzők műveivel akarják igazolni, akik a Bibliát nem tekintik Isten megbízható szavának. A nagyszámú és terjedelmes „bizonyíték” természetesen igen meggyőzően hat a *nem* szakemberre, a Társulat pedig hallgat arról, hogy a hivatkozott nyelvkönyvek írói nyílt levelekben már hangot adtak tiltakozásuknak, hogy az ő műveikre hivatkozva ne hamisítsák meg a Bibliát. (A kritikus igehelyek nyelvészeti elemzését lásd az 1. Függelékben!)

Egy Tanú igazából csak akkor hajlandó a keresztény tanítás befogadására, ha már ki mer lépni a Társulat tekintélyének árnyékából. Ehhez azonban nem kevesebbel kell szembesülnie, mint a Társulat hamis próféciaival és nyelvészeti inkompetenciájával.

Az Evangéliumról lásd 2.1–5, Jézus Krisztusról lásd 3.1–6

Az ószövetségi állatáldozati rendszer az Isten Bárányára: az *Isten* által hozott áldozatra mutatott előre. Az *Istenember* Jézus Krisztusban életünk Bírája bűnhődött helyettünk (Jn 1:29, 1Pt 1:18-19, Zsid 2:14-17, 7:27, 9:12-14, 10:11-14). Isten Fia, Jézus sosem volt angyal (Zsid 1:2-14), ő nem pusztán az első, közvetlenül teremtett „isteni” lény, hanem *Isten*. Tökéletes, büntelen életének, Isten számára elfogadható áldozatának és halhatatlanságának (Jn 2:18-22, 10:17-18) a titka *Istenember* volta.

Istent egy teremtmény különben sem engesztelhetette ki más teremtmények bűneiért. A bűn *Isten* elleni lázadás, a bűnös *Istennek* tartozik, és Isten vagy megbünteti a bűnöst, vagy *ő maga* fizti ki a tartozását azzal, hogy *ő* elengedi azt, tehát magára vállalja a kárt. Ha nem Isten, a sértett fél fizette volna ki a tartozásunkat, hanem csupán egy másik, ártatlan teremtmény, akkor Isten igazságtalanná lenne azzal, hogy „más kontójára” venne önmagának elégtételt.

Aki a kegyelemből felkínált üdvösséget elfogadja, annak az üdvösségét *maga Isten* garantálja, hitre jutásának első pillanatától az örökkévalóságig (Fil 1:6 vö. Róm 8:31-39). Az érte életét adó Jó Pásztor kezéből nem eshet ki (Jn 10:11.28-30), nem kell az önhibájából való elbukás félelmében élnie (1Pt 1:5-9, 1Kor 10:12-13). A Biblia Istene tudja, hogy mit jelent embernek lenni, a Társulaté nem.

Isten országában nincs első és másodosztály. Aki *hisz*, azt Isten a gyermekévé fogadja (Jn 1:12-13), az Isten fia (Gal 3:26, 4:6, Róm 8:15-16), Istentől született (1Jn 5:1, Jn 3:1-8), vette a Szentlelket (Jn 7:37-39), a Messias elpescéltette a Lélekkel (Ef 1:13-14, 2Kor 1:22), megkeresztelte és megítélte a Lélekkel (1Kor 12:12-13), abban Krisztus vett lakozást (Ef 3:17), az a Lélek templomává lett (1Kor 6:19-20). A 144 000 a nagy nyomorúság alatt megtérő *zsidókról* szól; a Társulat szcrint azért nem lehetnek zsidók, mert a

törzsek névsora nem egyezik az egyik őszövetségi listával, de egyrészt az Őszövetségben található húsz törzslistából csak három egyezik (!), másrészt Dán és Efraim valószínűleg a bálványimádás miatt hiányzik. A Lk 12:32-ben a tizenkét tanítvány mint új Izráel valóban „kicsiny nyáj” volt, amely rászorult az Isten gondviselésébe vetett bizalomra (lásd a szövegkörnyezetet). A Mt 22:14 előtti példázatból kiderül, hogy ki a „sok meghívott” és ki a „kevés választott”; a meghívottak (a kortárs zsidók) nem jöttek el a királyi menyegzőre, az utcáról behívott vendégek (a népek) viszont a korabeli szokás szerint vendéglátójuktól kapnak ünneplő ruhát. A hallgatag „vendég”, aki csak fogyaszt, de nem kér az ünnepségből, megsérti a házigazdát, joggal dobják ki; akik bent maradnak, azok a választottak – nem a 144 000. A Jn 10:16 „más juhai” sem JT „földi osztályára”, hanem a népekre vonatkozik. A Jel 7:9-ben a „nagy sokaság” igenis a mennyben van, „a trón előtt” (*enópion*), nem csupán a trón „látóterében” (NWT), akárcsak a Jel 14:3-ban a 144 000 (*enópion* itt is, kétszer). A 2Thessz 2:13-14 sem arról szól, hogy a 144 000 lenne kiválasztva a „Krisztus [mennyei] dicsőségében való részesedésre”. Az előző versck azokról szólnak, akik nem hisznek az igazságban, hanem a hamiságban gyönyörködnek, akiket Isten ezért kiszolgáltat a tévelygésnek, és a Sátán el is csábítja őket; ezzel szemben a thesszalonikai hívőket Isten „kezdettil fogva üdvösségre” (megmenekülésre) „választotta ki”. Itt nem az előre kiválasztásról van szó (nem az *eklegomai* áll perfectumban), hanem Istennek az evangelizáció során végzett válogatásáról (a *haireó* áll aorisztoszbán, ami két lehetőség közüli egyszeri választást jelent); a hitetlen engedtlenség és a hívő engedelmesség áll egymással ellentétben, nincs szó a 144 000-ről. Az 1Pt 1:5-8 sem a 144 000 üdvösségét garantálja; Péter a világban szétszóródott (1:1-2), újjászületett (1:3) hívőknek ír, akik az övével „azonos értékű hitet” vallanak, akik e hit révén isteni természet részesévé váltak, és megmenekültek a pusztulástól (2Pt 1:1.4). A Zsid 12:22-24-ben az „elsőszülöttek ünnepi seregé”-nek neve fel van írva a mennyben, az „élet könyvében” (vö. Jel 20:11-15); ha ez az „ünnepi sereg” a 144 000-re vonatkozna, akkor csak ők üdvözülnek – senki más.

Az Újszövetségben a mennyei és a földi osztályok létezése egyértelmű utalásokat tett volna szükségessé arra vonatkozóan, hogy melyik ige, szakasz vagy levél *kikről* szól, és *kiknek* szól. Ilyen utalások nincsenek, tehát vagy az Újszövetséget kell kidobnunk a szentírók döbbenetes, félrevezető gondatlansága miatt, vagy pedig a szétválasztásról szóló tant. Különben a 144 000 állítólagos kiváltságait tekintetbe véve a Tanúk tömege teljesen fölöslegesen veszi a kezébe a Bibliát, hiszen annak csak töredéke szól róluk és nekik. Az 5,6 millió Tanúnak valóban csak az „Örtony” olvasása marad...

Kérdéses ezenkívül, hogy ki tudhatja, hányan tértek meg az első keresztyén generáció alatt a 144 000-ból, és hogy hányadiknál állt a számoló Russell és hívei fellépésekor?

Jézus *visszajövele* előre kiszámíthatatlan, váratlan, és mindenki által azonnal látható esemény lesz, vö. az ezzel kapcsolatos helyeken található ígék és főnevek jelentését.

A leggyakoribb a *horaó* – lát, szemlél, néz, lásd Mt 24:15.30, Mk 13:26, Lk 21:27, Jn 1:39.51, Zsid 9:27, 1Jn 3:2, Jel 1:7. A Társulat szerint a Jel 1:7-ben a „minden szem meglátja őt, azok is, akik átszegezték, és a Föld összes népe mellét veri miatta bánatában” nem fizikai látásra utal, csak belátásra, felismerésre, ennek azonban ellentmond a görög szövegben álló hebraizmus. A „látás” ugyanis a héber gondolkodásban a valamilyen szempontból való megtapasztalás értelmét hordozza („nem lát halált / életet”), de ha valaki a „szemével lát”, vagy valakinek „a szeme lát” meg valamit, akkor csak konkrét, fizikai látvány szemléléséről lehet szó, mint a Jel 1:7-ban is (*fainó* – feltűnik, láthatóvá válik, lásd Mt 24:27.30, Mk 16:9, Lk 9:8). A Mt 24:27 szerint az Emberfia eljövele úgy lesz, mint ahogyan a villámlás is *ellátszik* az ég egyik aljától a másikig; a 30. vers szerint feltűnik (*fainó*) az Emberfia jele az égen, és meglátják (*horaó*) az Emberfiát. Az „Emberfia jele” (genitivus subiectivus) azt jelenti, hogy a jel maga az Emberfia, jelül ő maga tűnik fel, és lesz láthatóvá (vö. Csel 2:38, „megkapjátok a Szentlélek ajándékát” azt jelenti: „ajándékol a Szentlelket”). A többi főnév is a látható eljövetelet igazolja: *epifaneia* – megjelenés (lásd 1Tim 6:14, 2Tim 4:1, Tit 2:13); *apokalüpszisz* – leleplezés, feltárás, szemlélhetővé válás (lásd 1Kor 1:7, 2Thessz 1:7); *parúszia* – eljövétel, látogatás, megjelenés, (megjelenés utáni) jelenlét (lásd 1Kor 15:23, 1Thessz 2:19, 3:13, 4:15, 5:23, 2Thessz 2:1.8).

A Szentháromságról lásd 4.1–5

Isten az, aki. Ő egyszerűen a „Vagyok” (2Móz 3:14-15). A zsidók tiszteletből mindig úgy utaltak rá, hogy *az Úr* (Adonáj) vagy *a Név* (há Sém). A héber írás eredetileg csak mássalhangzókat rögzített, így a JHVH szó eredeti kiejtése teljesen *feledésbe merült*. Az egyetlen biztos az, hogy nem „Jehova” volt, mert az középkori teológiai *műszo*: amikor a szöveget magánhangzójelekkel látták el, a JHVH mássalhangzók alá írták az Adonáj vagy az Elohim magánhangzóit, ebből lett a Jahovah, Jehovah vagy Jehóvi. A probléma azonban nem Isten nevével van, hiszen az – kiejtésétől függetlenül – hitünk egyik fontos eleme.

JT szerint azonban Jehova vagy Jahve és Jézus nem ugyanaz a személy, így nem elég a Jézus váltságába vetett hit, Jézus nevének ismerete és Jézus segítségül hívása, hanem Jehovát kell segítségül hívni az üdvösséghez (lásd a Függelék 1. pontját!). Pedig Jézus héber nevének (Jésua, Jósua vagy Jehosua)

jelentése *Jézus lényét teszi világossá: öbcenne maga „JHVH [az, aki] megment”*. Arra a kérdésre, hogy kicsoda a Bibliában „az Első és Utolsó”, azaz *egyetlen Isten (Ézs 43:10-11)*, minden Tanú azt válaszolná, hogy „Jehova”. Jézus és „Jehova” azonban *ugyanaz* a valaki kell hogy legyen (Ézs 44:6, Jel 22:13), különben mikor halt meg és támadt fel „Jehova”, az Első és Utolsó Isten (Jel 1:8.17-18), ha nem Jézus emberi testében? Ha egy Tanú ezt felfogja, akkor el tudja fogadni, hogy Jézusban *maga a Mindenható* lett érte emberré, nemcsak egy teremtmény. Akkor a Szentlélek által végre *Úrnak* nevezheti Jézus Krisztust (Lk 1:48, 2:11, Jn 20:28, 1Kor 12:3, Kol 3:24), és le tud térdelni az elé, aki előtt egy napon a mennyben, a földön és a föld alatt is minden teremtmény meg fogja hajtani a térdét (Ézs 45:23 vö. Fil 2:9-11, Csel 4:12).

Egyebek

Az emberrel, lelkével, halál utáni, túlvilági sorsával kapcsolatban lásd a 2. Függelékét! Nem igaz a „vér = lélek” képlet, mert a Biblia a vért a *rúah*-hal sohasem azonosítja, csak a *nefes*-sel (és a *pszükhével*), ami a legtöbbször *életet* vagy *magát az embert* jelöli. Az 5Móz 12:23 „a vér az a lélek (*nefes*)” helyes fordítása: „a vér az *élet*[erő hordozója]”. A 3Móz 17:11 – „a test élte (*nefes*) a vérben van” – is azt állítja, hogy a vér az *életert* hordozza.

A véreztítalalom célja egyrészt a korabeli pogány vérmágia tiltása (a meggyilkolt állat vagy ember életerejének „bekebelezése”) és a dögevés miatti fertőzések elkerülése volt. Másrészt pedig a véráldozatok jelentőségét tartatta tiszteletben (Zsid 9:22), hiszen a feláldozott állat vérére a bűnös ember vére helyett fogadta el Isten *ideiglenes* engesztelésül (1Móz 9:3-4, 3Móz 17:10-11, 5Móz 12:23, Csel 15:19-20.28-29, 21:25, 1Kor 8:8). Az Újszövetségben a „vértől való tartózkodás” apostoli határozata (Csel 15:29) a vérevés ösztöveségi tilalmát ismétli meg. Miért kell az *életmentő* vérátömlesztés elutasításával olyan áldozatot hozni, amit Isten nem követel?

Bár nincs teológiai jelentősége, meg kell említeni, hogy Jézus nem „kinoszlopon” (NWT: *torture stake*) halt meg. A görög *sztaurusz* jelentése valóban cölöp vagy gerenda, de a rómaiak kivégző eszköze kereszt alakú volt.⁵

Ennél fontosabb azonban a keresztény ünnepekhez és az államhoz való hozzáállás témája. A lényeg ez: feladatunk nem evilág szerint, de *evilágban élni, és hatni* a környezetünkre (Mt 5:13-14, Jn 17:15, Fil 2:15).

⁵ Ennek két Kr. u. 1. századi ábrázolása is fennmaradt. Rómában, a Palatinus-dombi ásatások során került elő egy „graffiti”, amelyen egy *keresztre* feszített szárféjú alakra mutat rá egy Alexamenosz nevű férfi, s alatta a felirat: *szebete théo*, azaz „imádjátok Isten-t!” A Kr. u. 79-es lávakitöréskor elpusztult Pompejiben pedig az egyik kiásott ház oltára fölött falba süllyesztett latin *fakeresztet* találtak.

Mivel Jézus születésének dátumát senki sem tudta, testté lételét csak a 4. századtól kezdték el megünnepelni. A „legyőzhetetlen Nap”-nak az ünnepest keresztény tartalommal („pogányok világossága”) töltötték meg. Az ünnep a kora középkorra elvesztette kezdeti pogány gyökereit, a 17-18. századtól kezdve viszont a keresztény tartalom is kezdett elkopni. Ma már igazi polgári ünnepnek, sokba kerülő, rohangálással járó társadalmi programnak tűnik. Mégis, hagyományosan a szeretet ünnepe. Ha számunkra valóban fontos, hogy felebarátaink a nagy ünnepi rohangálásban valami másra, tudniillik *Isten* ajándékára figyeljenek fel (Jn 3:16), akkor szeretettel megmondhatjuk nekik, hogy mi ilyenkor *Isten* szeretetének örülünk, s ezért ajándékozzuk meg egymást – és őket. Nem arról van szó, hogy ilyenkor meg kell próbálni „jól viselkedni”, hanem arról, hogy Urunk szeretetét átélve egymásnak és másoknak is *van* mit adnunk. A hétköznapiakba belefáradt, és az ünnepest *joggal* kollektív képmutatásnak érző emberek számára az a jó hír, hogy *Isten* emberré lett, hogy „járt a cipőnkben”, nem az, hogy a karácsony pogányság.

Ami a hatalomhoz való hozzáállást illeti, minden hatalom *Istentől* van (Róm 13:1-7, 1Pt 2:13-14), és – optimális esetben – a közigazgatás feladatait ellátók istenadta funkciót töltenek be istenadta tehetséggel, *Istennek* való alárendeltségben, a közjó érdekében, a nép pedig a jó kormányzatért *Istennek* ad hálát. (Ez nem naiv vágyálom, voltak idők, amikor a királyok „*Isten* kegyelméből” voltak azok, akik voltak, és akiket egyszerű prédikátorok megfeddhettek, ha elfeledkeztek a Királyok királyáról.) Manapság sok vezető funkcióba került ember a tehetségével és a helyzetével nem *Istent*, nem országát, hanem önmagát szolgálja.

Bár mennyei állampolgárok is vagyunk (Fil 3:20, Ef 2:19), kötelességünk a társadalmi rendért és igazságosságért imádkozni, és életvitelünkkel is küzdeni érte (1Tim 2:1-2, Tit 3:1-2). Ha az apostol ezt a hozzáállást követelte a pogány Római Birodalom idején, akkor a mai demokráciák korában sem lehet más a hozzáállásunk. Ha evilági feladatunk, talentumunk a közigazgatásba hív, és a fennálló rendszer sem keresztényellenes diktatúra, akkor *Isten* nevében és lelkiismeretünk tisztaságához ragaszkodva (Csel 5:29) végezhetjük a dolgunkat, jótékony hatást gyakorolhatunk világunkra (Róm 16:23).

Igenis *van* különbség rendszer és rendszer között, s ezt Jehova Tanúinak kellene a legjobban tudni, hiszen ma is sok országban diszkriminálják őket – de nem mindig és mindenhol.

A újkori és legújabb kori nagy evangéliumi ébredések története mind Jézus társadalomátalakító hatalmáról szól, aki egész országrészeket ki tud szabadítani az ördög hatalmából és meg tud tisztítani minden fertőtől. Ilyesmire azonban mindig csak azok kaphattak és kaphatnak felhatalmazást, akik számára Jézus Krisztus maga az *Úr Isten* (1Kor 12:3.13, Fil 2:11, Mt 28:18).